

Latijn wij hem
nie goddelooze

dergelijke leer-
rachte dwaa-
ties van den
Calvijn geoe-
der absolute
drang daaruit

aan, hoe zich
laten denken,
gelden, voor
ereformeerde
zeggen, ware
oor de vrij-
hij zou zijn
zijn.

Herau van
teekende wat
ter sprake of
naar den
er het leer-
we ons niet
en.

dan ook een
I we het ver-
ons berispte
en tegen-
stuk Gere-
het met te
dij.

s de geachte
vaste rede-
te stellen er
anklacht be-
te toetsen.
an poogt hij

el het Calvi-
christ voort.
I: Volkomen
in op, dat de
en eerst hun
n.

tegenspraak,
acht, in onze
eunenlang in
zonder nog
verbuigingen

elling gedacht
rammatica en
e spraakkunst
uit de gespro-
niet eerst leer-
de, uit de door
Christendom
ritus. Zoo is
er van Calvijn,
in Dr. K. ook
ch overal de
in tak. Ieder
de afwijkingen
zij vernuft,
er sophistij.

nt in zijn
werk van
gma's eene
die geisti-
e, von Gott
t und be-
a, allmählige
stellung der
it". (I. p. 11.)
om, dat de
abaring wor-

a bij ons de
eide tegelijk
Calvijn's zija
christ alleen
telling der
ten gevolge
t leven der

de eigenlijke
kerken zin
a op jurisi-
taat sprake
Schrift, de
geest, en uit
dij daarna,
e formuler-
Schrift hem

op taalkun-
dan ook
zich houde
de derde der
komt.

is hier, dat
arna uit de
er eerst leeft
even uit de

is en datti-
keur, maar
id toe uit
erast lang
ordinantie
aar op en

Calvijnisten
r waarheid
ven uit en
nu kracht,
rekenchap
uleering.

Lucas en Marcus hebben geleerd uit de
zelfde waarheid van de heilige Drievaldig-
heid, als Athanasius en Augustinus, maar de
formule van de Athanasiaansche belijdenis
is eerst daarna uit den strijd die in het
leven der kerk met Arius en andere ketters
gevoerd werd, opgekomen. Noch Lucas
noch Marcus zou ze zóó hebben kunnen
formuleeren.

Als tweede voorbeeld van onze valsche
redeneering doet op blz. 112 dienst de
disputatie die we met Ds. Bos van Bedum
voerden over Gen. 6:7 en 8:21, 22.

In dit dispuut hielden we staande, dat
uitdrukkingen als 'alle menschen', 'alle
vleesch' enz., ook in de Schrift vaak een
beperkte, betrekkelijke betekenis hadden,
en niet noodwendig behoefden verstaan te
worden in volstrekte zin.

Dit nu is onze geachte opponent met ons
eens.

Maar als we nu ten bewijze hiervoor ons
op een reeks Schriftuurplaatsen beroepen,
betwist hij ons het recht om ons o. a. te
beroepen op 1 Joh. 2:2 en 2 Petr. 3:9.
Daar toch, zoo zegt hij, is de betekenis
van 'de geheele wereld' en van 'alle
mensch' juist absoluut.

Bij wien schuilt hier nu de logische fout?
Bij elk dispuut behoort ge, om logisch
te oordeelen, u af te vragen: Met wien
werd gediscuteerd?

In casu met Ds. Bos.

Derhalve mocht de Herau zich hier
beroepen op al die Schriftplaatsen, waarvan
Ds. Bos erkende, dat ze niet absoluut wa-
ren te verstaan. Staat het nu vast dat Ds.
Bos, met ons, 1 Joh. 2:2 en 2 Petr. 3:9
niet in absoluten zin verstaat, dan bezaten
we logisch immers het meest onbetwistbaar
recht, om ons tegenover hem ook op deze
plaatsen te beroepen.

We zouden dit niet hebben mogen doen in
een dispuut met den heer Thompson, althans
niet zonder nadere adstructie, overmits we
weten konden, dat deze Theoloog de ge-
teerde plaatsen *toel* in absoluten zin opvat.
Maar tegenover Ds. Bos, die over de uit-
legging dezer plaats niet anders denkt dan
wij, gold ons beroep als conclusief.

De logische fout lag dus niet bij ons,
dat wij een ongeoorloofd bewijs tegenover
Ds. Bos aanvoerden, maar schuilt, zoo we
ons niet vergissen, bij den heer Thompson
zelve, die het ad quem over het hoofd zag.

Een laatste opmerking van den heer
Thompson, geldt onze positie tegenover
"Rome".

Hij beeldt zich namelijk in, dat onze
diepste strijd tegen zijn kerk gaat, en dat
we bij dien strijd geleid worden, niet door
haat, maar door vrees.

Toch gelooven wij, dat Kuiper in zijn strijd
tegen de Kerk door een geheel ander gevoel
beheerscht wordt dan Groen. Een gevoel n.l.
van vrees, haage vrees voor de toenemende
macht van "Rome", een gevoel, dat hij met
voorzichtigheid poogt te verbergen, maar dat
niettemin uit vele zijnen daden en woorden
duidelijk spreekt. Hij ontmoet de Kerk gedurig
op zijn weg. Hij ziet dat machting organismen,
dat heel de wereld omvat, en dat niets van zijne
kracht inboes of aan invloed verliest, naarmate
het verder ingrijpt in de volkeren. Hij ziet, hoe
de Kerk nimmer verzwakt van deze aarde, maar
in het eind louter steunt op de hulp van Boven.

Kuiper doet evenzo.

Hij stelt zich en zijne zaak ten slotte geheel
afhankelijk van een Souverein God, die den
wil der koningen geleid als waterbeken. Maar
de Kerk ziet hij leider nu triumfen vieren, hij
intendeel staat tegenover de aannemingen
dezer eeuw als "nachteloos". De volkeren,
die zich loscheuren van het Protestantisme,
verdwalen voor een groot gedeelte naar het
ongeloof, een ander deel gaat in de oude Kerk
rust zoeken voor het leuen en weer gesmeerd
gemoed.

Die machteloosheid prikkelt hem tot angstige
vrees, en in dat bange gevoel roept hij nu de
zinnen toe: "Ge moet niet scherp tegen Rome
zijn. Ge moet niet op Rome schimpen. Spiegelt
u aan het voorbeeld, dat Rome u geeft. Laat
u door Rome beschamen, dan zult ge verder
komen."

Hier schiet metterdaad de psychologische
diagnose ganschelijk te kort.

Vrees voor Rome is ons ten eenemale
vreemd.

We zouden die ongetwijfeld kennen, als
we uitsluitend het oog gevestigd hielden
op de methodische, concentratische restau-
ratie, waartoe de Roomsche kerk op allerlei
terrein de laatste halve eeuw gekomen is.
Maar die vrees kan niet in ons sluipen,
als we rekenen met het feit, dat de aan-
was in bevolking en politieke machtsbete-
kenis van de Protestantsche en Grieksche
staten enerzijds, en die van de Roomsche
staten anderzijds, zoo in Europa als in
Amerika, er onverbiddelijk toe leiden moet,
om éen proportioneel en absoluut de wereld-
beteekenis van de Roomsche hiërarchie te
doen dalen.

Dit feit is zoo notoir, dat wij de ont-
wikkeling der wereldhistorie nagant, geen
vrees voor hiërarchische oppermacht van
Rome's zijde meer kan voelen opkomen. Een
feit daarom nog te éclatanter, omdat zelfs
in de specifieke Roomsche landen het staats-
beleid niet meer naar de beginselen van
Filips en Alva, maar, zij het ook met
zekere beperkingen, naar de grondstelin-
gen van Willem den Zwijger wordt gevoerd.

Het tolerantiè gevoelen van de gewetensvrij-
heid in specifieke Roomsche staten houdt
een veelzeggende betekenis van machte-
loosheid in.

En waar aldus voor vrees ten aanzien
van Rome geen sprake is, verheugen we ons
veeleer in tweerlei.

Vooreerst in den steun dien Rome, in
den strijd met het Atheïsme en Materialisme,
aan de Christelijke belijdenis biedt. Ook
ten aanzien ware zonder dien steun aan een
Schoolwet, als de minister Mackay ons
schonk, van verre niet te denken geweest.

En ten tweede, wijst de methode, waar-

lugs de Roomsche kerk uit restauratie
kwam, ook ons Calvinisten den weg, om
tot nieuwe vastheid van formatie en tot het
voeren van een methodischen strijd, te ge-
raken.

In verband hiernede ten slotte nog een
enkel woord over de opmerking van den
heer Thompson, dat de Herau steeds
leeraar, alsof mannen als Thomas en Bel-
larmius de z.i. fatalistische voorstelling van
de Predestinatie niet reeds voorlang weêr-
legd hadden.

Doch hoor hem in zijn eigen woord. Hem
zelf te lezen is altoos geeliken.

Hij, die in de kolommen van zijn Herau
zoo gaarne prijkt met den naam van Roomsche
theoloog, heeft hij ooit er aan gedacht, om
de leer van de ware predestinatie en den vrijen
wil aan zijn volk voor te stellen of te weerleg-
gen, zooals die verapleid ligt in de *Somma Theologiae*,
zooals die glans der waarheid toch
zeker niet met nevelen omhuld wordt en de
scherpzinigheid van Kuiper te gast kan gaan,
zooals in geen boek ter wereld? Allermint be-
vreesd als hij is voor oude folianten, heeft hij
oort een ernstige poging gewaagd om het reuzen-
werk van Kard. Bellarmius *De controversiis
christianae fidei* met onbevengden geest te be-
studeeren en de klaarheid van dit werk onder de
oogen zijner lezers te brengen?

Geen enkel nummer van *De Herau* bewijst het.
Prof. Pierson heeft in zijne eerste *Studien over
Kath. aangeleide*, dat de Hervormer de *Somma*
van den Engelachtigen Leeraar niet had gelezen,
toen hij zijne eigene *Institutiones* schreef, en uit
Calvijn's *Commentaar* blijkt duidelijk genoeg, dat
de *Commentaria* van den H. Thomas hem even-
zeer onbekend zijn gebleven.

Geheel anders staat het met Dr. Kuiper. Hij
kent den grooten Aquina, en hij zoekt het waar-
lijk niet voor de gemeente te verbergen, dat hij
in St. Thomas eveneens thuis wil heeten als de
besten onder ons. Kuiper is daarenboven een
zoon der 19de eeuw, een tijdsgewricht, dat bovenal
zich beroept op wetenschappelijk onderzoek. De
gave der critiek ontbrekt ook hem niet. De
helderdienstheid van den doctor, de arendsblik
van zijn geest zal den lezer menigmaal verrassen.
Met reden hadden wij dus mogen verwachten,
dat zijne onderzoekingen duidelijk invloed
zouden hebben op het voorstellen zijner leer.
Zelfs de schijn er van is niet te bespeuren. Waar
hij een poging doet om ook maar in de verte
een katholieken theoloog terecht te wijzen, daar
komt men in de verzoeking aan de eerlijkheid
dier poging te twijfelen. Calvinistische bekrom-
penheid heeft hem te zeer in den weg gestaan
en de vrees voor het licht der katholieke waar-
heid zal hem het Roomsche boek weder hebben
den sluiten met een slot van zeven zegelen.

Deze opmerking nu zou doel treffen,
indien er van Calvinistische zijde op de
voorstelling van Thomas en van Bellar-
minus (die voor ons intusschen niet op één
lijn staan) nog nimmer repliek ware geleverd.
Maar wie weet, gelijk dit ook aan den
heer Thompson niet onbekend kan zijn,
dat er geen draad en geen vezel in deze
voorstellingen is, waarop niet keer na keer
van Calvinistische zijde de meest nauw-
keurige critiek geleverd is, kan toch moe-
lijk den eisch stellen, dat een blad als de
Herau, dat zich wel wacht om negatief in-
polemie te verloopden, maar zich integen-
deel den zeer theiatischen eisch gesteld heeft,
om het Calvinisme weer ingang te doen
vinden, niet nogmaals die aloude polemiek
hernieuwt.

Polemiek om het wapengeklettert bekoort
ons niet. Polemie uit strijdlust is den
Christen onwaardig. En alleen dan heeft pole-
mie recht van bestaan, en draagt ze een
ernstig karakter, als ze leiden kan tot het
overtuigen en winnen van hem met wien
ge polemiseert.

Juist dit echter is tegenover den Room-
schen wederpartijder afgespeeld.

Op geen punt kan hij toegeven, tenzij
hij het geheel toegeeft; en dat geheel rust
ook bij hem niet op logische redeneering,
maar op een mystieke grondslag, die door
geen tegenbetoog ook maar geraakt wordt.
In detail polemiek zouden we anders soms
wel lust hebben. Zoo h.v. als de heer
Thompson zegt, dat Calvijn weinig meer dan
de eerste beginselen van het Hebreewsch
zou gekend hebben, en een enkele verwij-
zing naar Prof. Baumgarten's studie over
Calvijn's als kenner der Hebreewsche taal,
hem reeds uit het veld zou slaan.

Maar ook hiervan zien we af.

Studien als van Von Kampschulte en
Cornelius toonen genoegzaam, dat ook in
het oog van Roomsche onderzoekers Calvijn
groot kan zijn.

Diaconieën.

Nogmaals herinneren we aan onze Diaconieën,
die het hoog tijd is om een *Diaken*
voor de kiezerslijst aan te wijzen.

De Deputaten voor de betrekking met
de Hooge Overheid wezen reeds op de
noodzakelijkheid hiervan, en ook ons blad
drong meer dan eens op dezen maatregel aan.
Toch komt ons ter oore, dat er nog
altoos Diaconieën zijn, die verzuimen zulk
een Diaken te benoemen.

Laat dezulken alsnog handelen, eer het
te laat is.

Men behoef niet te doen, dan een der
Diakenen voor de kiezerslijst aan te wijzen,
en van deze benoeming aan den Burge-
meester kennis te geven.

Is dit geschied, dan is deze Diaken de
voors der wet alleen verantwoordelijke per-
soon, en ontgaat men het groote gevaar,
dat, bij mogelijke moeite, alle Diakenen,
hoofd voor hoofd, strafrechtelijk zouden
worden aangesproken.

Ook de Besturen van anderen instellingen
van weldadigheid, die op de lijst voorkomen,
mogen dit ter harte nemen.

Voor hen geldt namelijk geheel hetzelfde,
en ook zij kunnen door dezen uiterst ean-
voudigen maatregel alle gevaar afwenden.

4) Aut. J. Baumgarten, *Calvin's Hebraeum*, Paris
1880. Hij zegt p. 61: L'etude détaillée à laquelle
nous nous sommes livrés nous a convaincu de
la haute valeur de connaissances hébraïques de
Calvin.

Hoe men verder bij het geven van de
gewaagde michtingen te handelen hebbe,
bespreken we een volgend maal.

Thans dient alleen gezorgd, dat er één
Diaken of één Bestuurlid in zake de kiezers-
lijst bij den Burgemeester zij aangegeven.

Maar dit dringt dan ook.

Het duldt geen langer uitstel.

Kerspel of Wijk?

VII.

Nemen we thans het kerspelstelsel.
Ge kreeg dan in de groote steden, met
meerdere kerkegebouwen, dezen toestand, dat
de verdeling van den arbeid, die nu alleen
voor ouderlingen en diakenen, en voor de
predikanten slechts in zake huisbezoek be-
staat, algemeene regel werd.

De gemeente zou dan ingedeeld worden
in zooveel deelen als er kerkegebouwen zijn.
Aan allen die in dit deel der stad woonden,
zouden in het kerkegebouw van dat stads-
gedeelte, desnoods bij loting, voor hen en
hun gezin de noodige plaatsen worden aan-
gewezen. Men zou, om alle bevoorrechtiging
uit te sluiten, deze loting telken jare her-
nieuen kunnen, opdat beurtelings elke
familie kans had op de betere plaatsen.
Men zou er op rekenen, dat elke familie
des morgens en des avonds deze plaats zou
innemen. En voor elk dezer kerkegebouwen
zou, naar vooraangeande indeeling, een vaste
Dienaar des Woords zijn aangewezen.

Het kon ook een tweetal Dienaren zijn, in-
dien men per kerkegebouw ongeveer 5 à 6000
zielen rekent, en acht aan elk Dienaar niet
meer dan hoogstens 3000 zielen, d. i. 600
gezinnen ter geestelijke verzorging te kunnen
toevertrouwen.

Die beide Dienaren zouden dan bij beurt
prediken, maar in den regel althans altoos
in hetzelfde kerkegebouw.

Alzoo zou men in de steden ongeveer
denzelfde toestand krijgen, die overal elders
in onze gemeenten bestaat, die slechts één
kerkegebouw, en niet meer dan twee leeraars
hebben.

Het zou niets vreemds, niets onge-
woons zijn.

Veel eer zou wat nu regel is in ruim 600
kerken, regel in alle kerken worden, en de
uitzondering, die thans voor enkele steden
bestaat, zou komen te vervallen.

Slechts in één opzicht heeft men ten deze
wel eens verschillend geoordeeld.

Als men een gemeente, zeg van 30.000
zielen, in vijf kerspelen indeelt, kan men dit
op tweerlei wijze doen.

Men kan 't zeggen: 'Ik deel u in naar
uw woonplaats', of wel: 'slik deel u in naar
ge zelf kiest'.

Het eerste is duidelijk en vereischt geen
nadere toelichting.

Met het tweede bedoelt men, dat ieder
gezinshoofd zou worden uitgenoodigd zelf
te verklaren, bij welke van de vijf of zes
kerspelen hij wenschte ingedeeld te worden.
Gevolg waarvan zijn zou, dat bij elk kerspel
leden zouden hooren uit alle deelen der
stad; en niet gelijk in het eerste stelsel, alleen
dezulken die om en bij de kerk woonden.

Zonder hierin nu voorslag een beslis-
sende uitspraak te doen, willen we toch
zeggen, dat het tweede stelsel o. i. tot
grote inconvenientien zou leiden.

De leden zouden voor een aanmerkelijk
deel op zeer grooten afstand van kerk en
predikant wonen.

De predikant zou voor zijn huisbezoek
heel de stad moeten doorkruisen, en voor
het kraakbezoek van het ééne einde der
stad tot het andere worden geroepen.

De eenheid tusschen de Diaconale inde-
ling en de indeeling der ouderlingen in ver-
band met de kerspelindeeling zou geheel te
loor gaan.

In het ééne kerspel zou men maar mag-
tiges leden krijgen, terwijl voor het andere
kerspel zich veel te veel leden zouden aan-
geven. Een ieder zou bij den meest gevier-
den prediker willen zijn.

Geeft ge vrijheid van keuze, dan kunt ge
moeilijk de vrijheid benemen, om te ver-
anderen. Gedurig zou diensgevolge een
deel der gemeente zich laten overschrijven
van kerspel naar kerspel. Dit zou de veer-
kracht van het herderlijk werk, en niet het
minst de kracht van de tucht breken.

Het groote voordeel dat een predikant
altens heel zijn kerspel persoonlijk en
terdege leert kennen, zou verloren gaan.

Als er in zeker kerspel een nieuw jeugdig
predikant met veel sprekentalent kwam, zou
het kerspel waarin hij preekte overvoerd
worden, en de andere kerspelen zouden voor
zeker deel verlaten worden.

En wat het eerste is, de gemeente zou
zich alzo indeelen naar Cephaz, Paulus en
Apollos.

Wijde van de Cephaz-richting was zou zich
voegen bij het kerspel waar een Cephaz-
prediker stond. En zoo voort.

Bij vertrek of sterfgeval zou de kerke-
raad dan voor een gewezen Cephaz een
nieuw Cephaz in de plaats moeten beroepen.
Zoo zou men de kerk deelen.

Er zouden zoovele richtingen komen als er
kerspelen waren. Stelselmatig zou de ver-
deeldheid gevoerd worden. Een weer zou
men in plaats van de kerk met haar ééne
belijdenis en haar ééne dienst, een samen-
stel van predikantenkringetjes krijgen.

We twijfelen daarom zeer, of dit stelsel
ooft zal verkozen worden, en of het, werd
het verkozen, ooit zou stand houden.

De kerk moet zooveel doenlijk zorgen,
dat ze in geen enkel kerspel anders dan
werkelijk goede en degelijke Dienaren des
Woords plaatst; naar gelang haar stadsge-
deelten door eenvoudige of door meer
ontwikkelde leden bewoond worden, kan
ze zorgen, dat er een populair of wel een
keuiger prediker optreedt; ook moet ze
door het toezicht der ouderlingen en door
gestadig gebied zorg dragen, dat de predi-
king niet achteruitgaat, deugdelijk voorbe-
reid en voedend van gehalte zij.

Maar wordt hiervoor gewaakt, dan schijnt

het 't beste om de leden der gemeente
naar hun woonplaats in te deelen.

Alleen zoo toch is gelijke verdeling over
de verschillende kerkegebouwen mogelijk.
Alleen zoo is vastheid en duurzaamheid
van indeeling te verkrijgen. Alleen zoo
kan tusschen predikant en gemeentelid een
gestadige omgang bestaan. En alleen
op die wijs is de eenheid der kerk tegen-
over de splitsing van het onderscheide-
de talent der predikers in veiligheid te
stellen.

De groote moeilijkheid is maar om de
eerste maal de vereischte indeeling tot
stand te brengen.

Thans is elk lid der gemeente meer of
min aan dezen of genen prediker gehecht.
Dien volgt hij. Die is hem lief geworden.
Die is hem tot zegen.

Deel nu in, maar zoo dat in zijn kers-
pel een ander komt, dan wekt ge wecrzin,
en lokt verzet uit, en dwang baat hier na-
tuurlijk niets.

Indeeling over de onderscheidene kerspelen
van reeds aanwezige predikanten acht-
ten we dan ook een onbegonnen en on-
mogelijk werk, dat nooit slagen zou.

En daarom is er o. i. maar één weg, om
bewandeld te worden en die is, dat bij
eventuele vacature, de nieuw te beroepen
predikant beroepen worde, niet voor het
roondpreken, maar om zijn dienst te ver-
vullen in één vast kerkegebouw, en dat
men alsdan bij dat ééne kerkegebouw alvast
de indeeling van de leden invoere.

Zoo kon men bij een tweede vacature
dan voortgaan.

En op die wijs zou men er wel langer
over doen, maar dan ook op veiliger manier
ten slotte het einddoel bereiken.

Voor Koolwijken Schoolen.

Ingekomen bij Ds. HOUTZAAGERS: Van Meij.

C. Mojet te Delft 5.

Dringend verzoeken wij onze vrienden, ook
nog eens te willen denken aan onze volks-
bibliotheek.

Uit de Perg.

In de *Bosnia* geeft Ds. Gispin een goed
artikel over de kwestie van Oud-Beierland.

Na het Gereformeerde standpunt uit Schrift
en Belijdenis te hebben omschreven, gaat hij
aldus voort:

Maar in de kringen, waar het gebod des Heeren
niet wordt geëerbiedigd en aan het gezag van Gods
Woord niet wordt geloofd, beschouwt men de zaak
gansch anders. Men brengt, in zijn voorstelling, de
kerk van Christus in de wij der menschelijke instel-
lingen, en den kerkeraad in die der 'besturen' en
vraagt welke zijn de bevoegdheden van een bestuur
en van wie ontvangt het bestuur zijn bevoegdheden?
Die vraag wordt dan beantwoord uit de reglementen
of statuten van zulk een 'redelijk lichaam' of, bij
ontstentenis van deze, uit de bepalingen van het
Burgerlijk Wetb. Belijdenis heeft een kerkeraad zijn
bevoegdhed enig en alleen van den Koning der
kerk, en is door den Koning aan de kerk of de
gemeente opgedragen de mannen zelf te kiezen, die,
in naam des Konings, het opzienersambt in de ge-
meente zullen bekleeden. Wie eenmaal alzo wet-
tiglijk van de gemeente groepen is, wordt gezacht
van God zelf geroepen te zijn, en heeft van de
gemeente geen enkele bevoegdhed ontvangen, dan
deze eens, om in het ambt op te treden, waaraan
de Heere zelf, en niet de gemeente, bevoegdheden
verbonden heeft.

Kraachts deze grondgedachten lijdt het geen
twiifel, of de kerkeraad van Oud-Beierland was vol-
komen *herleijd*, om uit het kerkeverband te treden,
en de gemeente daaruit te leiden, zooda hij bewij-
zen kon, dat dit kerkeverband *valsch* en tegen Gods
Woord was, en hij dus, om de kudde voor verderf
en ondergang te bewaren, naar de roeping, hem
van den Heere gegeven, de gemeente van de onhe-
lige handen losmaken moest. Dit is zoo sterk, dat
we, in onze Belijdenis het uitspreken, dat niet alleen
een kerkeraad, maar elk geloof, desnoods alleen
voor zijn eigen persoon, dit doen moet, ook al
ware het, dat de dood of eenige lichamelijke straf
daaraan hing.

De burgerlijke rechter rekent echter met alle deze
dingen niet. Hij zijn voor hem ideale bevoeg-
dheden en ideale rechten, waar voor hem geen
hoofzaak is. Hij moet de dingen in een zacht-
baren vorm, in een wetmatigen vorm voor zich heb-
ben, om ze te beoordeelen en te oordeelen.

Zulken vorm is het kerkeverband en de regelen,
waaraan het eigendomsrecht en beheersrecht, naar
de bestaande burgerlijke wet of naar een eigen
reglement, geregeld is.

Zooda wij van 'kerkeverband' spreken, denken
we aan 'sinden' en aan 'band'. Denk b.v. aan de
'huwelijksband'. Deren band aanvaardt men vrij-
willig. Maar heeft men dien eenmaal aanvaard,
dan zit men er ook aan vast en kan men niet zoo
maar 'uittreden'. En wie alzo eenmaal de Dordsche
Kerkerandening aanvaard heeft, zal ook uit die
kerkerandening zijn bevoegdhed om het kerkeverband te
verbreken, moeten bewijzen.

Van het kerkeverband, zooda het onder ons bestaat,
zegt de Kerkerand. Art. 29: Vierderlei samen-
komsten zullen onder ons gehouden worden, n.l. de
Kerkerand, de Classale vergadering, de Particuliere
Synode en de Generale of Nationale.

Deze vergaderingen of samenkomsten staan met
elkaar in verband. En wel zoo, dat zij over
alander vast te zeggen hebben. Volgens art. 36
bestaat het verband hiertoe: 'Zelfde zeggen heeft
de Classa over den Kerkerand, 't welk de Particuliere
Synode heeft over de Classa, en de Generale Synode
over de Particuliere.'

De bevoegdhed nu van den kerkeraad wordt in
de Kerkerandening niet omschreven, maar in het
formulier van Bevestiging van Ouderlingen en
Diakenen en in art. 30, 31 der Belijdenis. Alleen
wordt in de Kerkerandening gezegd, en toegepast
op alle vier de samenkomsten, dat *helgen met de
meeste stemmen geadviseerd is, zal wettig en bindend
gehouden worden, 't on 'tj d'it bevestiging wordt tegen
het Woord Gods of tegen de artikelen in dese Generale
Synode belijden, zooda hij d'ie d'ie door gen onder
Gisnerich Synode veranderd zijn.* Art. 31. Dat moet
dus door een kerkeraad, die zich niet aan de be-
sluiten der meerdere vergaderingen onderwerpt,
bewezen worden.

Tegen dit art. heeft de kerkeraad van O.B. zeer
zeker gezonden, en in zooverre achten we ook het
vonnis van den Dordschen rechter juist.

Maar naardien wij het vonnis zelf niet kennen,
kunnen we dit punt dus niet beoordeelen, dan onder
voorzehoud.

We vermoeden echter, dat de overweging van de
niet-bevoegdhed des kerkerada's op andere gronden
rust, en wel op gronden, die ontleend zijn aan het
Burgerlijk Wetboek.

De intredenen uit eenig kerkeverband toeh komen
dadelijk in aanraking met de kerkelijke goederen-
kwestie.

Treden zij uit met achterlating van de stoffelijke
goederen, dan is er natuurlijk niets te doen. Het
Nieuw-Testamentisch beginsel van gewetensvrijheid
is ver genoeg doorgedrongen, om vrijheid van belij-
denis en kerkrichting te verkerken. Maar roodra
daarbij de stoffelijke goederen in het spel komen,
treedt de rechter op en beoordeelt de dingen niet

naar *ideële* rechten, maar naar de voorschriften van
het Burgerlijk Wetboek.

En nu heeft de ondervinding van de laatste jaren
overvloedig geleerd, dat de uitredenden het moeten
verliesen, zoo zij nalaten de bepalingen van het
Burgerlijk Wetboek te behartigen.

Maar de kerken selve hebben de bevoegdhed,
als zaak van de kerkelijke goederen bij eigen reg-
lement te regelen.

Komen er dan conflicten, dan oordeelt de rechter
naar het eigen reglement der kerken.